

ข่าวจาก หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
ฉบับวันอังคารที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ.2566

เปิดแผนรับมือ "ภัยแล้ง" เปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส "เอลนีโญ" ไม่รุนแรงอย่างที่คิด!

**เอลนีโญ สภาวะภูมิอากาศโลกที่สร้างความหวั่นวิตกให้ผู้คนถึงวิกฤติร้อน-แล้งที่ต้อง
เผชิญ**

หลังจากที่นักวิชาการหลายสำนักต่างออกมาระบุว่าในปี 2566 ประเทศไทยจะเข้าสู่ห้วง
เวลาของปรากฏการณ์เอลนีโญยาวนาน 3 ปีบ้าง 5 ปีบ้างหรือไปถึงขนาดที่ว่า การเปลี่ยนแปลง
ของสภาพภูมิอากาศครั้งนี้ จะทำให้ประชาชนต้องเผชิญกับอุณหภูมิตะยานสูงขึ้น รวมทั้งภัยแล้ง
อย่างหนักหนาสาหัสจากการขาดฝน แต่ในความเป็นจริงเอลนีโญ...อาจไม่น่ากลัวอย่างที่คิด

“สำหรับประเทศไทย ปัจจัยที่มีผลต่อฝนของประเทศไทยไม่ใช่
ความเป็นเอลนีโญหรือลานีญาเพียงอย่างเดียว บ้านเรายังได้รับ
อิทธิพลจากอุณหภูมิน้ำทะเลของมหาสมุทร 3 พื้นที่ ได้แก่
บริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก (ONI หรือ ENSO) มหาสมุทรแปซิฟิก
ตอนเหนือ (PDO) และมหาสมุทรอินเดีย (DMI หรือ IOI)
โดยเฉพาะในฤดูฝนที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะพัดนำมวล

อากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทยเป็นหลัก” ดร.สุทัศน์ วิสกุล ผอ.สถาบัน
สารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
กล่าวถึงสถานการณ์น้ำและการคาดการณ์ฝนจากปรากฏการณ์เอลนีโญที่กำลังเกิดขึ้นและจะ
ส่งผลกระทบต่อให้เกิดฝนตกน้อย ฝนทิ้งช่วงและเข้าสู่ภัยแล้ง

จากข้อมูลของ สสน.พบว่าในช่วง 6 เดือนแรกของปี
2566 มีฝนตกน้อยกว่าค่าปกติค่อนข้างมากในหลายพื้นที่
โดยเฉพาะภาคเหนือ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีฝนตกเลย
หลายพื้นที่ก็มีฝนตกลงมามากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลัน ที่สำคัญ
ใน 6 เดือนแรกของปี 2566 ประเทศไทยยังไม่เกิดเอลนีโญ...แต่
กำลังข้ามจากภาวะเป็นกลางไปสู่เอลนีโญในเดือน ก.ค. 2566

“เอลนีโญจะเข้าสู่สภาพเป็นบวกตั้งแต่เดือน ก.ค. 2566 เพราะค่าดัชนี IOI มหาสมุทร
อินเดียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่งผลให้กระแสความชื้นเคลื่อนตัวไปยังแถบประเทศอาหรับและแอฟริกา
จึงเป็นเหตุให้ปีนี้ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังแรงไม่ต่อเนื่องและอ่อนกำลังลงในหลาย
ช่วงเวลา รวมทั้งมีทิศทางพัดในลักษณะที่ไม่ค่อยให้ฝนกับประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยที่เข้า
สู่ฤดูฝนแล้วยังคงมีฝนตกน้อย ประกอบกับช่วงที่ผ่านมาอุณหภูมิน้ำทะเลบริเวณมหาสมุทร
แปซิฟิกอุ่นขึ้นเกือบทั่วทั้งผืน โดยจากการศึกษาข้อมูลการเป็นเอลนีโญที่ผ่านมาพบว่า การที่
อุณหภูมิน้ำทะเลลึกลงไปในระดับ 200 เมตร อุ่นขึ้นทั่วและอุ่นขึ้นทั้งผืนในมหาสมุทรแปซิฟิก
นั้น มีอิทธิพลค่อนข้างมากต่อปริมาณฝนที่ลดลงของประเทศไทยโดยเฉพาะในช่วงปลายฤดูฝนที่
ต้องมีลมจากมหาสมุทรแปซิฟิกมาช่วยสร้างร่องมรสุม ซึ่งจากการคาดการณ์พบว่า อุณหภูมิที่อุ่น

เช่นนี้จะแผ่ขยายพื้นที่ของมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตกและตะวันออกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในเดือน ส.ค.-ต.ค. 2566 ซึ่งอาจทำให้ปลายฤดูฝนยังคงมีฝนไม่มากนัก” ดร.สุทัศน์ กล่าว

แน่นอน หมายความว่าปีนี้ประเทศไทยฝนจะน้อย เพราะเอลนีโญ แต่อย่างไร ก็ตามเราก็เคยเผชิญกับเอลนีโญมาแล้วหลายครั้งและก็รอดมาได้ทุกครั้งด้วยการเตรียมความพร้อมและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขณะนี้หน่วยงานภาครัฐได้ประเมินและกำหนดแนวทางร่วมกันภายใต้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ให้ใช้น้ำอย่างรัดกุม จัดการ

น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและระบายน้ำเท่าที่จำเป็น และหนึ่งในหน่วยงานที่มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับเอลนีโญคือ “กรมทรัพยากรน้ำบาดาล” กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

“กรมทรัพยากรน้ำบาดาลพร้อมรับมือเอลนีโญและภัยแล้ง โดยต้องจัดหาแหล่งน้ำสำรองให้ได้มากที่สุด ที่น่าห่วงคือภาคกลาง ต้นทุนน้ำเหลืออยู่เพียงร้อยละ 17 เท่านั้น ขณะที่แหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศมีน้ำอยู่ร้อยละ 29 หรือ 1 หมื่น 5 พันกว่า ล้านลูกบาศก์เมตร จัดสรรปล่อยน้ำให้ประชาชนใช้ไปแล้วร้อยละ 10 หรือประมาณ 6 พันกว่าล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งสิ่งที่กังวลคือการทำเกษตร เพราะหากประชาชนยังเพาะปลูกต่อเนื่อง ภัยแล้งมีโอกาสจะกระทบไปถึงปีหน้า ดังนั้นกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี กรมอุตุนิยมวิทยา วางแนวทางร่วมกัน คือ การจัดหาแหล่งน้ำสำรอง ปรับแผนขุดเจาะน้ำบาดาล

ในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งพบว่าปัจจุบันมีแหล่งน้ำบาดาลสำรองสำหรับใช้อุปโภคบริโภค 200 แห่ง แหล่งน้ำบาดาลเพื่อทำเกษตรขนาดใหญ่ 200 แห่ง และยังมีแหล่งน้ำบาดาลที่ยังใช้งานไม่ได้จะต้องซ่อมแซมปรับปรุงอีก 1 พันกว่าแห่ง นอกจากนี้ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อติดตามสถานการณ์สนับสนุนการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านต่างๆเป็นไปอย่างต่อเนื่องและทันต่อสถานการณ์” นายธัญญา เนติธรรมกุล อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เปิดเผยถึงการเตรียมรับมือเอลนีโญและภัยแล้ง

นายธัญญา ระบุด้วยว่า ได้เตรียมขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อปกติ) 84 ชุด ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อวง) 7 ชุด ขุดปรับปรุงคุณภาพน้ำเคลื่อนที่ (RO) 15 ชุด ขุดซ่อมระบบประปาและเครื่องสูบน้ำ 29 ชุด จุดจ่ายน้ำ 615 แห่งพร้อมแจกจ่ายน้ำให้กับประชาชนตั้งแต่เดือน ต.ค. 2565-7 ก.ค. 2566 ไปแล้ว 5,569,826.03 ลิตร ประชาชนได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่า 831,046 ราย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทั้งเจาะบ่อน้ำบาดาล

ช่วยเหลือภัยแล้ง การเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล การซ่อมแซมติดตั้งเครื่องสูบน้ำ การซ่อมบำรุงระบบประปาบาดาล

“ที่สำคัญขณะนี้ ได้เตรียมน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค 202 แห่ง น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร 202 แห่ง หากดำเนินการแล้วเสร็จ คาดว่า จะสามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 27.8311 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ประชาชนได้รับประโยชน์ 26,850 ครัวเรือน และพื้นที่นอกเขตชลประทานได้รับประโยชน์ 31,800 ไร่” นายธัญญา กล่าว

“ทีมข่าวสิ่งแวดล้อม” มองว่า วิกฤติจากเอลนีโญจะรุนแรงแค่ไหนก็ตาม แต่ถ้ามีการเตรียมความพร้อมให้ดี รัศมี ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นก็จะลดน้อยลง โลกวันนี้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเกิดขึ้นเร็วมาก เอลนีโญเกิดขึ้นได้ก็ย่อมมีวันสิ้นสุดเช่นเดียวกับลานีญา สลับกันไปมา แต่สุดท้ายมันไม่เคยชนะมนุษย์ไปได้สักครั้ง ในวิกฤติเอลนีโญครั้งนี้ก็เช่นกัน อาจไม่น่ากลัวอย่างที่คิดก็ได้

ทีมข่าวสิ่งแวดล้อม

คอลัมน์หน้ามองฟ้า เท้าเหยียดดิน : เร่งผลิตมันฝรั่งทดแทนนำเข้า

การประชุมหารือเพื่อแนวทางการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งภายในประเทศ ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับบริษัท เบ็ปซี-โคล่า (ไทย) เทรดิง จำกัด ตามนโยบายขับเคลื่อนตลาดนำการผลิตสินค้าเกษตรรายสินค้า ส่งเสริมการผลิตมันฝรั่งทดแทนการนำเข้า ผลผลิตจากต่างประเทศ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ (สป.กษ.) สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา (สป.กษ.) เข้าร่วมประชุม

ที่ประชุมมีเป้าหมายการขยายพื้นที่ปลูกมันฝรั่ง ปีละ 10,000 ไร่ ในพื้นที่ 9 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ตาก ลำพูน แม่ฮ่องสอน พะเยา สกลนคร และ นครพนม เบื้องต้นจากการสำรวจความต้องการ เพื่อเตรียมความพร้อมการขยายพื้นที่ปลูกมันฝรั่งในประเทศ ได้พื้นที่ 3,990 ไร่ โดยได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการประเมินศักยภาพพื้นที่ในการปลูกมันฝรั่งร่วมกับภาคเอกชน และวางแผนพื้นที่ให้เหมาะสมต่อ

นอกจากนี้ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันในแนวทางการเพิ่มผลผลิตมันฝรั่งต่อไร่ จากเดิม 3.5 ตันต่อไร่ เพิ่มเป็น 5 ตันต่อไร่ โดยมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ ให้ความรู้ด้านวิชาการกับเกษตรกร ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมดิน การส่งเสริมการไถกลบตอซึ่งเพื่อรักษาคุณภาพดิน ตลอดจนการดูแลเพาะปลูกที่เหมาะสม

ทั้งนี้จากการประชุมคณะอนุกรรมการจัดการการผลิตและการตลาดกระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่ และมันฝรั่ง ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2566 ที่ผ่านมา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกำหนด ราคาซื้อขายมันฝรั่งขั้นต่ำ ในช่วงฤดูฝนอยู่ที่ 14 บาทต่อกิโลกรัม และ ฤดูหนาว อยู่ที่ 11 บาทต่อกิโลกรัม (ฤดูกลางปกติ) รวมทั้งพิจารณาการทำเกษตรพันธสัญญา และ (ร่าง) เกษตรพันธสัญญาที่เกษตรกรดำเนินการกับบริษัทด้วย